

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 marca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Mirosław Major

po rozpoznaniu w dniu 19 marca 2018 roku w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

odwołania **I. N.**

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

z dnia 11 grudnia 2017 roku, znak RKS/(...)

w sprawie **I. N.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne

1) oddała odwołanie,

2) zasądza od odwołującej na rzecz pozwanego organu rentowego kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) M. M.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 grudnia 2017 r. (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. Inspektorat w P., na podstawie art. 83 ust. 1 oraz art. 32 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz.1778 ze zm.), stwierdził, że I. N. jest dłużnikiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne oraz że zadłużenie wraz z należnymi odsetkami za zwłokę naliczonymi na dzień wydania decyzji wynosi łącznie 1 055,70 zł, w tym:

1) z tytułu:

składek na ubezpieczenia społeczne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od 11/2012 do 05/2013 w kwocie: 235,24 zł

odsetek za zwłokę: 93 zł,

kosztów upomnienia: 0,00 zł,

kosztów egzekucyjnych: 0,00 zł

2) z tytułu:

składek na ubezpieczenie zdrowotne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za okres od 04/2013 do 05/2013 w kwocie: 523,46 zł

odsetek za zwłokę 204 zł

kosztów upomnienia: 0,00 zł

kosztów egzekucyjnych: 0,00 zł.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że I. N. jako płatnik składek nie dopełniła obowiązku określonego w art. 46 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (obliczanie, potrącanie z dochodów ubezpieczonych, rozliczanie oraz opłacanie przez płatnika należnych składek na ubezpieczenia społeczne za każdy miesiąc kalendarzowy), w związku z tym Zakład Ubezpieczeń Społecznych, po przeprowadzeniu z urzędu postępowania w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, określił wysokość zadłużenia z tytułu należnych składek. Do decyzji dołączone zostało szczegółowe zestawienie należności składkowych obejmujące sporne okresy.

Od powyższej decyzji, w przepisany trybie i terminie, odwołała się płatnik składek, działając przez profesjonalnego pełnomocnika, zaskarżając ww. decyzję w całości oraz zarzucając jej naruszenie:

1) art. 83 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez wydanie decyzji w przedmiocie określenia wysokości zadłużenia z tytułu składek w wysokości 1 055,70 zł w sytuacji, gdy brak było podstaw do wydania takiego rozstrzygnięcia,

2) art. 7, 77, 80 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego w związku z art. 123 u.s.u.s., polegające na niewłaściwym ustaleniu i niedostatecznym wyjaśnieniu stanu faktycznego w zakresie:

- wysokości kwoty zaległości z tytułu ubezpieczenia społecznego za okres od listopada 2012 r. do maja 2013 r., gdyż proste zsumowanie wszystkich składek obowiązujących w tym okresie daje kwotę około pięciokrotnie wyższą, co wskazuje na błąd w obliczeniach organu lub wskazanie w sentencji decyzji niewłaściwego okresu, za jaki zaległości te powstały,

- braku precyzyjnego wskazania okresu, za jaki zostały naliczone odsetki od składek na ubezpieczenie zdrowotne i ubezpieczenie społeczne,

3) art. 107 § 1 pkt 6 oraz § 3 w związku z art. 9 i 11 k.p.a. w związku z 123 u.s.u.s., polegające na braku w decyzji uzasadnienia faktycznego, które organ rentowy przyjął za podstawę rozstrzygnięcia, uniemożliwiając tym samym odniesienie się do poczynionych przez ZUS ustaleń w niniejszej sprawie.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty, odwołująca wniosła o uchylenie zaskarżonej decyzji i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia organowi rentowemu z uwagi na istotne braki występujące w decyzji, które w ocenie odwołującej uniemożliwiają przeprowadzenie jej kontroli, ewentualnie o uwzględnienie niniejszego odwołania, uchylenie niniejszej decyzji i umorzenie postępowania jako całkowicie bezprzedmiotowego.

Ponadto, odwołująca wniosła o zasądzenie na jej rzecz od organu rentowego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odwołująca podniosła, że w jej ocenie zaskarżona decyzja nie zawiera uzasadnienia faktycznego, a jedynie przytoczenie obowiązujących przepisów, co należy potraktować jako szablon, który nie wskazuje w danej sprawie, jakie okoliczności miały miejsce, czy dokonano jakichś wpłat, czy dokonano wpłat po terminie, w jaki sposób organ rentowy ustalił wysokość zadłużenia na kwotę 1 055,70 zł. Zdaniem odwołującej, w tym stanie rzeczy strona nie ma możliwości odniesienia się do ustaleń ZUS, a tym samym do skutecznego ich podważenia.

W dalszej kolejności odwołująca wskazała, że z uwagi na znaczny okres czasu, ponad 5 lat, od naliczonych w zaskarżonej decyzji pierwszych należności, strona ma prawo nie pamiętać wszystkich szczegółów i nie posiadać już stosownych dokumentów. Tym samym trudno jest się jej odnieść do wskazanych w decyzji wyliczeń dokonanych przez ZUS.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P., podtrzymał argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji i wniósł o oddalenie odwołania oraz o zasądzenie od odwołującej na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu podniósł, że ciężar dowodu w sprawach o zaległe składki spoczywa na odwołującym (art.6 k.c.). W analizowanej sprawie to I. N. powinna wykazać, że zadłużenie nie istnieje. W swoim odwołaniu odwołująca całkowicie pomija okoliczność, że jako płatnik składek, miała obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne. Z tym obowiązkiem skorelowany jest obowiązek świadomości prawnej co do wysokości i terminów opłacania składek. Zadłużenie wskazane w zaskarżonej decyzji związane z jest z faktem opłacania składek w niepełnej wysokości lub nieopłacania składek w ogóle za dane okresy.

Pismem z dnia 20 lutego 2018 r. odwołująca wniosła o zwrot organowi rentowemu akt sprawy z uwagi na istotne braki w zaskarżonej decyzji, ewentualnie o uwzględnienie odwołania i zmianę zaskarżonej decyzji poprzez stwierdzenie, że I. N. nie jest dłużnikiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne za okres od 11/2012 do 05/2013 i ubezpieczenie zdrowotne za okres od 04/2013 do 05/2013.

Pismem z dnia 12 marca 2018 r. odwołująca podtrzymała swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie, wskazując, że skoro organ rentowy wywodzi skutki prawne z zaskarżonej decyzji, gdyż na jej podstawie określa wysokość zadłużenia odwołującej wobec ZUS, to tym samym to na organie winno spoczywać wykazanie, że rozstrzygnięcie zawarte w decyzji jest prawidłowe i oparte na faktach. Nadto, odwołująca wskazała, że kwestionuje zawarte w zaskarżonej decyzji zadłużenie zarówno pod względem jego wysokości, jak i z uwagi na bieg terminu przedawnienia. W ocenie odwołującej, wydanie w dniu 11 grudnia 2017 r. zaskarżonej decyzji nie stanowi „pierwszej czynności zmierzającej do wyegzekwowania należności z tytułu składek”, o której mowa w art. 24 ust. 5b ustawy systemowej. Nadto odwołująca wniosła, aby w przypadku nieuwzględnienia odwołania, nie obciążać jej kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego na podstawie art.102 k.p.c.

Odwołująca nie wnosiła o przeprowadzenie rozprawy.

Sąd ustalił i zważył co następuje:

I. N. w okresie od 5 listopada 2012 r. do 23 maja 2013 r. prowadziła działalność gospodarczą ((...): 55.10; NIP: (...)) i z tego tytułu była obowiązana do opłacania składek na ubezpieczenia społeczne. Z dniem 27 marca 2014r. ww. działalność została wykreślona z rejestru przedsiębiorców.

(dowód: wydruk z (...) w aktach ZUS).

Organ rentowy ustalił, że na koncie płatnika składek (odwołującej) istnieje następujące zadłużenie:

Okres zaległości	Rodzaj należności	Termin płatności	Kwota zaległości	Kwota odsetek za zwłokę
Zakres deklaracji: 01-39				

Fundusz: Ubezpieczenie (...)				
(...)	Składka	17-12-2012	38,73 zł	17,00 zł
(...)	Składka	15-05-2013	91,63 zł	36,00 zł
(...)	Składka	17-06-2013	104,88 zł	40,00 zł
Łącznie:	235,24 zł	93,00 zł		
Zakres deklaracji: 01-39 Fundusz: Ubezpieczenie zdrowotne				
(...)	Składka	15-05-2013	261,73 zł	103,00 zł
(...)	Składka	17-06-2013	261,73 zł	101,00 zł
Łącznie:	523,46 zł	204,00 zł		

ŁĄCZNIE ZA FUS i FUZ 1.055,70 zł

Wobec powyższego, pismem z dnia 28 września 2017 r. ZUS zawiadomił odwołującą o wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne za okres od 11/2012 do 05/2013 i ubezpieczenie zdrowotne za okres od 04/2013 do 05/2013, wzywając jednocześnie odwołującą do złożenia w terminie 7 dni pisemnych wyjaśnień w sprawie przyczyn nieopłacenia składek, pod rygorem wydania decyzji w tej sprawie. Zawiadomienie to zostało doręczone odwołującej w dniu 4 października 2017 r.

Odwołująca nie skorzystała z przysługującego jej uprawnienia.

Pismem z dnia 10 października 2017 r. organ rentowy poinformował o zebraniu dowodów i materiałów umożliwiających wydanie decyzji w przedmiocie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, wyznaczając odwołującej 7-dniowy termin na wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów. Odwołująca z przysługującego jej uprawnienia nie skorzystała.

W dniu 11 grudnia 2017 r. ZUS wydał zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzję, w której określił aktualne zadłużenie odwołującej z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne za okres od 11/2012 do 05/2013 i ubezpieczenie zdrowotne za okres od 04/2013 do 05/2013 w łącznej kwocie 1 055,70 zł.

(dowód: załącznik do zaskarżonej decyzji – w aktach ZUS; zawiadomienie z dnia 28 września 2017 r. wraz ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru – w aktach ZUS; zaskarżona decyzja – w aktach ZUS)

Sąd uznał za wiarygodne dokumenty zgromadzone w sprawie, w szczególności dokumenty zawarte w aktach organu rentowego, albowiem zostały one sporządzone przez powołane do tego osoby, w ramach przysługujących im kompetencji oraz w przewidzianej przez prawo formie. Nadto dokumenty te nie były kwestionowane przez żadną ze stron postępowania, a i sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu.

Zgodnie z treścią art. 34 ust. 2 ustawy systemowej, wszelkie informacje znajdujące się na kontach ubezpieczonego i płatnika składek są środkiem dowodowym w postępowaniu administracyjnym i sądowym z zakresu ubezpieczeń społecznych. Tym samym to odwołujący, kwestionując ewentualnie prawdziwość informacji ujawnionych w prowadzonych przez ZUS kontach, zobligowany jest wykazać nieprawidłowości lub błędy zawartych tam zapisów (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 20 czerwca 2013 r., III AUa 90/13).

Odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Na wstępie niniejszych rozważań należy podkreślić, że podnoszone w treści odwołania zarzuty naruszenia przez organ rentowy przepisów postępowania administracyjnego nie znajdują uzasadnienia. Zauważyć bowiem należy, że wszelkie wady postępowania administracyjnego, zgodnie z obowiązującymi przepisami, nie mogą być przedmiotem rozważań sądu. Sąd powszechny bowiem rozpoznając odwołanie od decyzji organu rentowego nie jest władny do oceny wad decyzji administracyjnej, gdyż właściwy sąd powszechny rozpoznaje sprawę i wydaje rozstrzygnięcie według zasad określonych w kodeksie postępowania cywilnego a nie w kodeksie postępowania administracyjnego. Oznacza to, że samo postępowanie sądowe skupia się na wadach wynikających z naruszenia prawa materialnego, a kwestia wad decyzji administracyjnych spowodowanych naruszeniem przepisów postępowania administracyjnego pozostaje w zasadzie poza przedmiotem tego postępowania. W konsekwencji podstawą rozstrzygnięcia sądowego mogą być tylko przepisy prawa materialnego (i ewentualnie postępowania cywilnego), a nie przepisy procedury administracyjnej. Stanowisko to jest wyraźnie utrwalone i niezmienna w tym zakresie jest linia orzecznicza Sądu Najwyższego.

Tym samym jednoznacznie należy stwierdzić, że naruszenie przepisów kodeksu postępowania administracyjnego nie stanowi przesłanki wzruszenia przez sąd ubezpieczeń społecznych decyzji organu rentowego, bowiem w tym aspekcie przepisy kodeksu postępowania administracyjnego nie są przez ten sąd stosowane.

Zasadniczym celem postępowania przed sądem powszechnym jest merytoryczne rozstrzygnięcie o żądaniach strony, co do których powstał spór (wyrok SN z dnia 10 maja 1996 r., II URN 1/96, OSNAPiUS 1996 Nr 21, poz. 324). Oznacza to, że funkcja rozpoznawcza sądu ograniczona została przedmiotem i zakresem konkretnej decyzji organu rentowego (postanowienie SN z dnia 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, OSNAPiUS 2000 Nr 15, poz. 601).

Zakres rozpoznania i orzeczenia (przedmiot sporu) w tych sprawach wyznaczony jest zatem w pierwszej kolejności przedmiotem decyzji organu rentowego zaskarżonej do sądu ubezpieczeń społecznych (postanowienie SN z dnia 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, OSNAPiUS 2000 Nr 15, poz. 601), a w drugim rzędzie - przedmiotem postępowania sądowego, określonego zakresem odwołania od decyzji organu rentowego do sądu (postanowienie SN z dnia 11 kwietnia 2006 r., II UZ 1/06, postanowienie SN z dnia 17 października 2011 r., I UZ 29/11, wyrok SN z dnia 13 października 2009 r., II UK 234/08, wyrok SN z dnia 14 maja 2013 r., I UK 611/12, postanowienie SN z dnia 8 listopada 2013 r., II UZ 60/13, postanowienie SN z dnia 27 lutego 2014 r., II UZ 83/13, wyrok SA w Białymstoku z dnia 8 lipca 2015 r., III AUa 431/5, wyrok SA w Łodzi z dnia 27 sierpnia 2015 r., III AUa 1489/14).

Stąd też granice zakresu zaskarżenia w niniejszej sprawie, określające zakres rozpoznania i orzeczenia sądu, wyznaczała z jednej strony treść decyzji z dnia 11 grudnia 2017 r., a z drugiej strony zakres odwołania.

Przedmiot sporu w niniejszej sprawie sprowadza się do oceny, czy na dzień wydania zaskarżonej decyzji, tj. na dzień z dnia 11 grudnia 2017 r., odwołująca I. N. (jako płatnik składek) posiadała zadłużenie z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.

Zgodnie z art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1778 ze zm.), płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy.

W art. 47 ust. 1 ustawy systemowej określone zostały terminy, w których płatnicy składek zobowiązani są przekazywać dokumenty ubezpieczeniowe, tj. deklaracje miesięczne oraz imienne raporty miesięczne. Termin składania dokumentów jest jednocześnie terminem opłacania składek. Zgodnie z powołanym przepisem obowiązują trzy terminy do dokonywania powyższych czynności.

Pierwszy termin zakreślono na 5. dzień następnego miesiąca za miesiąc poprzedni. W tym terminie do złożenia dokumentów oraz opłacenia składek zobowiązane są jednostki budżetowe i samorządowe zakłady budżetowe.

Drugi termin - czyli do 10. dnia następnego miesiąca - wyznaczony został do złożenia dokumentów oraz opłacenia składek, gdy zobowiązanymi są osoby opłacające składki same za siebie. Jeżeli zatem osoby te pełnią funkcję płatników w stosunku choćby do jednego ubezpieczonego, wówczas właściwym dla nich terminem jest termin określony w pkt. 3, czyli 15. dzień następnego miesiąca.

W terminie do 15. dnia następnego miesiąca do złożenia dokumentów oraz opłacenia składek zobowiązani są wszyscy pozostali płatnicy, którzy nie należą do wymienionych wcześniej grup.

Przepis art. 47 ust. 1 powoływanej ustawy stosuje się odpowiednio do składek na Fundusz Pracy i na ubezpieczenie zdrowotne (art. 47 ust. 14 ustawy).

Z treści powyższych przepisów wynika zasada samoobliczenia i opłacenia przez płatnika składek, który jest osobą prowadzącą pozarolniczą działalność składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. Należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne stają się wymagalne każdorazowo w datach zaktualizowania się obowiązku samoobliczenia i opłacenia składek (wyrok SN z dnia 19 stycznia 2016 r., I UK 23/15). Obowiązek samoobliczenia i opłacenia składek na ubezpieczenie społeczne powstaje zatem z mocy samego prawa za każdy okres ubezpieczenia (miesiąc kalendarzowy), a ewentualna decyzja organu ubezpieczeń społecznych ustalająca wysokość zobowiązania składkowego lub zaległości z tytułu nieopłaconych w terminie zobowiązań składkowych ma charakter wyłącznie deklaratoryjny. Oznacza to w szczególności, że zaległości w opłacaniu składek na ubezpieczenie społeczne powstają każdorazowo w datach zaktualizowania się obowiązku samoobliczenia i opłacenia składki na ubezpieczenie społeczne w terminach określonych w przepisach prawa ubezpieczeń społecznych (wyrok SN z dnia 12 sierpnia 2015 r., I UK 391/14).

Innymi słowy, z mocy przepisu art. 46 ust. 1 ustawy systemowej, nie kto inny jak sam płatnik składek (w przypadku jednoosobowej działalności gospodarczej sam przedsiębiorca), jest zobowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy (wyrok SA w Poznaniu z dnia 18 października 2016 r., III AUa 2522/15).

Zaniechanie tych obowiązków wiąże się z sankcją z art. 23 ust. 1, od nieopłaconych w terminie składek należne są od płatnika składek odsetki za zwłokę, na zasadach i w wysokości określonych w Ordynacji podatkowej (Dz.U. z 2017 r., poz. 201).

Do składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych oraz na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie: ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika, odpowiedzialności osób trzecich i spadkobierców oraz stosowania ulg i umorzeń stosuje się – w myśl art. 32 ustawy systemowej – odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne.

W tym miejscu należy także wyjaśnić, że szczegółowe zasady i tryb postępowania w sprawach rozliczania składek zostały uregulowane przez rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowych

zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru zobowiązany jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2008 r., Nr 78, poz. 465 ze zm.).

Obowiązek naliczenia odsetek za zwłokę nie jest zależny od okoliczności powstania zaległości składkowej, ani od woli stron stosunku ubezpieczeniowego. Jak wyjaśniono w orzecznictwie Sądu Najwyższego, należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne wynikają ze zobowiązania powstającego z dniem zaistnienia zdarzenia, z którym przepisy prawa ubezpieczeń społecznych łączą powstanie takiego zobowiązania. Obowiązek samoobliczenia i opłacenia składek na ubezpieczenie społeczne powstaje zatem z mocy samego prawa za każdy okres ubezpieczenia (miesiąc kalendarzowy), a ewentualna decyzja organu ubezpieczeń społecznych ustalająca wysokość zobowiązania składkowego lub zaległości z tytułu nieopłaconych w terminie zobowiązań składkowych (oraz wysokości odsetek) ma charakter wyłącznie deklaratoryjny. Oznacza to w szczególności, że zaległości w opłacaniu składek na ubezpieczenie społeczne powstają każdorazowo w datach zaktualizowania się obowiązku samoobliczenia i opłacenia składki na ubezpieczenie społeczne w terminach określonych w przepisach prawa ubezpieczeń społecznych. Inaczej rzecz ujmując, nieopłacona w ustawowo określonym terminie składka na ubezpieczenie społeczne powoduje powstanie od tej daty zaległości składkowej z mocy samego prawa (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2006 r., I UK 126/06, OSNP 2007 nr 21 - 22, poz. 331; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2008 r., I UK 187/07, OSNP 2009/7-8/104, uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 13 maja 2009 r., I UZP 4/09, OSNP 2009/23-24/319).

Na odwołującej, która prowadziła działalność gospodarczą i która była płatnikiem składek, spoczywał obowiązek obliczania, rozliczania oraz opłacania należnych składek za każdy miesiąc kalendarzowy. Rację ma zatem organ rentowy, iż to na I. N., spoczywał również ciężar dowodu w niniejszej sprawie, że należne składki opłaciła w terminie lub że winna je opłacić w innej wysokości, niż to wskazał organ rentowy. Odwołująca jednak takiego dowodu nie przedstawiła. Nie ma racji pełnomocnik odwołującej wskazując, że z uwagi na znaczny okres czasu, ponad 5 lat, od naliczonych w zaskarżonej decyzji pierwszych należności, strona ma prawo nie posiadać już stosownych dokumentów. Obowiązkiem płatnika jest bowiem przechowywanie oryginałów dowodów opłaty składek. Jeżeli wpłaty te nie zostały zaewidencjonowane na koncie ubezpieczonego (płatnika) w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, to w procesie sądowym na płatniku spoczywa ciężar wykazania wpłaty (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 13 marca 2012 r., III AUa 762/11, LEX nr 1378941).

W rozpoznawanej sprawie organ rentowy dokonał rozliczenia konta płatnika, wyraźnie stwierdzając (w szczególności w dołączonym do zaskarżonej decyzji załączniku), za jakie okresy odwołująca nie uiściła należnych składek w terminie i określił wysokość zaległych składek oraz odsetek z tytułu zwłoki. Tymczasem I. N. nie wykazała, że wyliczenia organu rentowego odnośnie należnych składek za poszczególne miesiące i odsetek za zwłokę były nieprawidłowe. Jeżeli - zdaniem odwołującej - zaległe składki i odsetki zostały wyliczone błędnie, powinna przedstawić w tym zakresie swoje własne wyliczenia. Ogólne stwierdzenie zawarte w odwołaniu, że „gdyby w niniejszej sprawie przyjąć, że za okres od listopada 2012 r. do maja 2013 r. strona była obowiązana do opłacania składek na ubezpieczenia społeczne w pełnej wysokości (i jej nie dokonała) kwota zaległości wyniosłaby według wyliczeń strony 4 526,22 zł, bez odsetek” nie spełnia tych wymogów. Po pierwsze, wskazana przez stronę odwołującą kwota jest znaczenie wyższa, niż dochodzona przez ZUS, nadto - zdaniem Sądu - odwołująca zdaje się nie zauważać, iż organ rentowy nie domaga się zapłaty składek za cały okres od listopada 2012 r. do maja 2013 r., lecz za wybrane miesiące (por. załącznik do zaskarżonej decyzji). Jak już była bowiem mowa, ciężar dowodu co do tego, że zaległości składkowe odwołującej są niższe, niż wyliczone przez ZUS lub w ogóle nie istnieją, obciążał odwołującą na mocy art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c.

W dalszej kolejności rozważenia wymaga podniesiony przez pełnomocnika strony odwołującej w piśmie z dnia 12 marca 2018 r. zarzut przedawnienia spornych należności. Podkreślenia wymaga, iż w piśmie tym jedynie ogólnikowo stwierdzono, że w ocenie odwołującej wydanie w dniu 11 grudnia 2017 r. zaskarżonej decyzji nie stanowi „pierwszej czynności zmierzającej do wyegzekwowania należności z tytułu składek”, o której mowa w art. 24 ust. 5b ustawy systemowej. Nie wskazano natomiast jakie konkretnie należności, za jakie okresy, uległy – zdaniem strony odwołującej – przedawnieniu.

Stosownie do treści art. 24 ust. 4 ustawy systemowej, w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2012 r., termin przedawnienia należności z tytułu składek wynosi 5 lat od dnia, w którym należności te stały się wymagalne.

Mając na uwadze, że odwołująca była obowiązana do opłacania składek do 15 dnia następnego miesiąca (art. 47 ust. 1 pkt 3 ustawy systemowej), należność z tytułu składek za listopad 2012 r. uległaby przedawnieniu w dniu 18 grudnia 2017 r. (upływ 5 lat od daty ich wymagalności, biorąc pod uwagę, iż termin płatności składki za (...) przypadał na dzień 17 grudnia 2012 r.).

W niniejszej sprawie doszło jednak do zawieszenia biegu przedawnienia. Jednak nie – jak wskazuje odwołująca – na podstawie art. 24 ust. 5b ustawy systemowej, ale na podstawie ustępu 5f ww. artykułu 24 tejże ustawy. W myśl tego ostatniego przepisu, w przypadku wydania przez Zakład decyzji ustalającej obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, podstawę wymiaru składek lub obowiązek opłacania składek na te ubezpieczenia, bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna. Innymi słowy, wydanie decyzji określającej obowiązek opłacenia składek rozpoczyna zawieszenie biegu terminu przedawnienia składek objętych tą decyzją i stan ten kończy się z dniem jej uprawomocnienia. Powyższe stanowisko znajduje odzwierciedlenie w orzecznictwie sądów powszechnych. I tak, m.in. Sąd Apelacyjny w Szczecinie w S. w wyroku z dnia 19 września 2017 r. (III AUa 47/17, LEX nr 2379135) wskazał, że stosownie do treści art. 24 ust. 5f u.s.u.s., wydanie przez organ rentowy decyzji ustalającej podstawę wymiaru składek lub obowiązek ich opłacenia rozpoczyna zawieszenie biegu terminu przedawnienia składek objętych tą decyzją i stan ten kończy się z dniem jej uprawomocnienia. Sąd ubezpieczeń społecznych może więc stwierdzić przedawnienie składek tylko wtedy, jeśli nastąpiło ono przed wydaniem decyzji wszczynającej postępowanie o ustalenie podstawy wymiaru składek lub obowiązku ich opłacenia. Tożsame stanowisko zajął m.in. Sąd Najwyższy w wyroku w wyrok z dnia 29 maja 2013 r., I UK 613/12, OSNP 2014/3/44, Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 4 marca 2015 r., III AUa 1607/14 oraz Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 1 lipca 2014 r., III AUa 142/14.

Wobec powyższego, żadna ze spornych należności na dzień wydania zaskarżonej decyzji nie uległa przedawnieniu, a zaskarżona decyzja jest prawidłowa.

Odwołująca nie wносиła o przeprowadzenie rozprawy i w ocenie Sądu jej przeprowadzenie nie było konieczne, wobec czego wyrok zapadł na posiedzeniu niejawnym (por. art. 148¹ k.p.c.), zaś na podstawie powołanych wyżej przepisów i art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzeczono w nim o oddaleniu odwołania z braku podstaw do jego uwzględnienia (pkt 1 wyroku).

O kosztach procesu Sąd orzekł w pkt. 2) wyroku, na podstawie art. 98 § 1, 3 i 4 k.p.c. oraz art. 99 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 2) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 265) w brzmieniu obowiązującym na dzień wniesienia odwołania. Podkreślić też trzeba, że sprawa o zaległe składki nie jest sprawą o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego, dlatego nie było podstaw do zastosowania stawki z § 9 ust. 2 rozporządzenia.

W realiach sprawy Sąd nie skorzystał z przepisu art. 102 k.p.c. Do kręgu „wypadków szczególnie uzasadnionych” w rozumieniu art. 102 k.p.c. należą okoliczności zarówno związane z samym przebiegiem procesu, jak i leżące na zewnątrz. Do pierwszych zalicza się, np. charakter żądania poddanego rozstrzygnięciu, jego znaczenia dla strony, subiektywne przekonanie strony o zasadności roszczeń, przedawnienie, do drugich - sytuację majątkową i życiową strony, z zastrzeżeniem, że nie jest wystarczające powołanie się jedynie na trudną sytuację majątkową, nawet jeśli była podstawą zwolnienia od kosztów sądowych i ustanowienia pełnomocnika z urzędu. Całokształt okoliczności, które mogłyby uzasadniać zastosowanie tego wyjątku, powinny być ocenione z uwzględnieniem zasad współzycia społecznego. Uznanie czy w sprawie zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony w rozumieniu tego przepisu, jest przejawem dyskrejonalnej władzy sądu, przy czym ocena wystąpienia takiego przypadku, powinna być należycie umotywowana. Z uwagi na charakter tego przepisu, może on być stosowany tylko wtedy, gdy okoliczności danej sprawy wskazują, że obciążenie strony przegrywającej kosztami byłoby oczywiście niesłuszne, niesprawiedliwe, niezgodne z zasadami współzycia społecznego. Nieobciążanie strony przegrywającej kosztami postępowania powinno mieć zatem

miejsce wyjątkowo, tj. w sytuacji, gdy zobligowanie jej do poniesienia tych kosztów byłoby rażąco niezgodne z zasadami słuszności. Zdaniem Sądu, okoliczności takich odwołująca w przedmiotowej sprawie w żaden sposób nie wykazała.

(-) M. M.